

Adroddiad i'r	Cyngor Sir
Dyddiad y cyfarfod	9 Gorffennaf 2024
Aelod Arweiniol/Swyddog	Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu/ Steve Price, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd
Pennaeth Gwasanaeth	Catrin Roberts, Pennaeth Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Pobl
Awduron yr adroddiad	Karen Evans a Rhian Evans, Cydlynwyr Craffu
Teitl	Adroddiad Blynyddol Pwyllgorau Craffu'r Cyngor 2023/24

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Adroddiad Blynyddol Pwyllgorau Craffu'r Cyngor ar gyfer 2023/24.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. I gyflwyno adroddiad blynyddol y Pwyllgorau Craffu i'r Cyngor ar eu gweithgareddau yn ystod 2023/24.

2.2. Cyflwynir yr adroddiad hwn i'r Cyngor Sir er mwyn cydymffurfio ag Adran 7.4.4 o Gyfansoddiad y Cyngor, sy'n nodi bod yn rhaid i bwyllgorau craffu'r Awdurdod adrodd am eu gwaith yn flynyddol i'r Cyngor Llawn a gwneud argymhellion ar gyfer eu rhaglenni gwaith at y dyfodol a diwygio dulliau gweithio os yw hynny'n briodol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Bod y Cyngor yn ystyried Adroddiad Blynyddol y Pwyllgorau Craffu ar gyfer 2023/24, yn rhoi sylwadau yn unol â hynny ac yn cymeradwyo ei gyhoeddi.

4. Manylion yr adroddiad

- 4.1. Mae Cyfansoddiad Cyngor Sir Ddinbych yn nodi y bydd Pwyllgorau Craffu'r Awdurdod yn adrodd yn flynyddol ar eu gweithgareddau yn ystod y flwyddyn i'r Cyngor Sir.
- 4.2. Mae Adroddiad Blynyddol y Pwyllgorau ynghlwm fel Atodiad 1. Mae'n rhoi cyflwyniad byr i'r darllynydd ynghylch beth yw craffu a sut mae craffu'n gweithredu, ochr yn ochr â throsolwg o'r gwaith y mae pob pwyllgor wedi'i wneud yn ystod y flwyddyn. Mae hefyd yn cynnwys gwybodaeth am sut y gall preswylwyr gyfranogi a chyfrannu at y broses graffu. Ar ôl cael cymeradwyaeth, caiff yr adroddiad ei gyfieithu a bydd ar gael ar wefan y Cyngor.
- 4.3. Mae'r adroddiad yn amlinellu sut mae'r Pwyllgorau Craffu wedi cefnogi a herio gwaith y Cyngor trwy gydol y flwyddyn, trwy gymysgedd o graffu cyn ac ar ôl gwneud penderfyniadau; monitro perfformiad corfforaethol a rheoli risg; asesu effeithiolrwydd trefniadau partneriaeth o ran darparu gwasanaethau, cefnogi trigolion a darparu budd cymunedol ac economaidd ar draws y sir.
- 4.4. Yn ystod y flwyddyn, bu i'r Pwyllgorau Craffu barhau i ymgysylltu â sefydliadau partner cyhoeddus a phreifat, gyda'r bwriad o gydweithio'n effeithiol i wella gwasanaethau a chanlyniadau ar gyfer trigolion. Cyfeirir at y sefydliadau hyn yn yr adroddiad. Mae'r Pwyllgorau Craffu yn bwriadu parhau i ymgysylltu â'r rhain a sefydliadau eraill yn y dyfodol.
- 4.5 Mae'r adroddiad hefyd yn rhoi trosolwg o:
 - waith Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Conwy a Sir Ddinbych (BGC)
 - rôl allweddol y Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Craffu (GCIGC) i sicrhau craffu effeithiol;
 - y broses ar gyfer cynnig pwnc at sylw'r Pwyllgorau Craffu a'r dull a ddefnyddir i benderfynu a yw pwnc yn un addas ar gyfer archwiliad manwl gan y Pwyllgorau Craffu; a

- chrynodeb o gasgliadau'r adolygiad a oedd yn deillio o alw penderfyniad y Cabinet i mewn yn ystod y flwyddyn.

- 4.6 Yn ystod blwyddyn 2023/24 bu i nifer y ceisiadau craffu gan aelodau ostwng, gyda dim ond dau gais gan gynghorwyr sir, o gymharu â'r 14 a gafwyd gan swyddogion, 3 gan ffynonellau allanol ac 1 gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Mae aelodau etholedig yn cael eu hannog i ddefnyddio'r llwybr craffu i edrych ar bynciau sy'n achosi pryder iddyn nhw a/neu eu trigolion. Hefyd gofynnir i Gynghorwyr fod yn llysgenhadon ar gyfer Craffu, gan hyrwyddo gwaith y pwyllgorau ymysg trigolion a'u hannog i ofyn am Graffu i edrych ar faterion sy'n eu pryderu. Gall trigolion wneud hyn trwy gyflwyno [ffurflen](#) cynnig Craffu y gellir ei llenwi'n electronig ar wefan y Cyngor, neu ei chyflwyno fel copi papur (mae copi o'r ffurflen ar ddiwedd yr Adroddiad Blynyddol sydd ynghlwm).
- 4.7 Yn ystod y flwyddyn i ddod bydd cyfran sylweddol o amser y pwyllgorau Craffu yn cael ei dreulio yn gosod cyllideb a gwaith monitro. Bydd y pwyllgorau craffu hefyd yn dechrau archwilio a chefnogi Rhaglen Drawsnewid y Cyngor, wrth i'r Awdurdod geisio cydbwysu darparu gwasanaethau o ansawdd gyda'r adnoddau ariannol cyfyngedig sydd ar gael.

5 Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

- 5.1 Bydd craffu effeithiol o gymorth i'r Cyngor gyda chyflawni ei Gynllun a'i themâu corfforaethol, yn unol ag anghenion cymunedau, dymuniadau trigolion ac o fewn y gyllideb.
- 5.2 Bydd cymeradwyo'r adroddiad yn gyfraniad niwtral tuag at uchelgais y Cyngor i ddod yn Ddi-Garbon Net ac yn Ecolegol Bositif erbyn 2030, gan mai dim ond ar ffurf electronig y bydd yr adroddiad yn cael ei gyhoeddi a bydd ar gael i'w ddarllen neu ei lawrlwytho ar safle mewnwyd a gwefan gyhoeddus y Cyngor.

6 Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Mae cyhoeddi'r Adroddiad Blynyddol yn rhan o'r pecyn adroddiadau pwyllgor, a ddsberthir yn electronig i gynghorwyr sir a derbynyddion eraill. Ar ôl iddo gael ei gymeradwyo a'i gyfieithu, bydd ar gael i'w ddarllen neu ei lawrlwytho ar safle mewn rwyd a gwefan gyhoeddus y Cyngor. Telir unrhyw gostau mewn perthynas â gwaith y grwpiau tasg a gorffen o fewn y cyllidebau presennol.

7 Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1 Nid oes angen Asesiad o Effaith ar Les, gan nad yw'r adroddiad hwn yn ceisio unrhyw benderfyniad na newid i bolisi. Mae'r Adroddiad Blynyddol yn cael ei gyflwyno er mwyn rhoi gwybod i gynghorwyr a thrigolion am waith y Pwyllgorau Craffu yn ystod y deuddeng mis blaenorol yn unig ac fel modd o amlinellu meysydd gwaith posibl yn y dyfodol.

8 Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1 Mae aelodau'r Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu (GCIGC) wedi bod yn ymwneud â drafftio'r Adroddiad Blynyddol ac ymgynghorwyd â nhw ar ei gynnwys.

9 Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol sylweddol yn deillio o'r adroddiad hwn. Fel y nodwyd ym mharagraff 6 uchod, bydd unrhyw gostau sy'n gysylltiedig â llunio'r Adroddiad yn cael eu cynnwys o fewn y cyllidebau presennol, yn ogystal ag unrhyw gostau sy'n deillio o sefydlu grwpiau tasg a gorffen.

10 Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Nid oes unrhyw risgiau wedi'u nodi mewn perthynas ag ystyried Adroddiad Blynyddol y Pwyllgorau Craffu.

11 Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1 Adran 21 Deddf Llywodraeth Leol 2000

11.2 Adran 7.4.4 Cyfansoddiad y Cyngor.